

12
POKYN
generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky
ze dne 15. března 2021,
k činnosti jednotek požární ochrany při vyprošťování u dopravních nehod

K činnosti jednotek požární ochrany při vyprošťování u dopravních nehod se stanoví:

Čl. 1
Vymezení pojmů

Pro účely tohoto pokynu se se rozumí:

- a) **vyprošťováním u dopravních nehod** (dále jen „vyprošťování“) soubor činností, jejichž cílem je získat přístup pro poskytnutí pomoci osobám při dopravní nehodě a vytvořit prostor pro bezpečné vyproštění zachraňovaných osob, zvířat a majetku,
- b) **hasičem-instruktorem** příslušník HZS ČR se specializací v oblasti vyprošťování,
- c) **hlavním instruktorem** příslušník HZS ČR pověřený funkcí hlavního instruktora v oblasti vyprošťování.

Čl. 2
Vyprošťování na místě zásahu

- (1) Jednotka požární ochrany (dále jen „jednotka PO“) provádí vyprošťování na základě rozhodnutí velitele zásahu.
- (2) Postupy při vyprošťování jsou konkretizovány metodickými listy Bojového řádu jednotek požární ochrany ¹⁾ a konspekty odborné přípravy. Před zahájením práce upřesní velitel zásahu veliteli jednotky PO nebo zasahujícím hasičům postup dle situace na místě zásahu.

Čl. 3
System kvalifikované odborné přípravy příslušníků HZS ČR pro vyprošťování

- (1) Odborná příprava pro vyprošťování (dále jen „odborná příprava“) příslušníků HZS ČR v rámci hasičského záchranného sboru kraje (dále jen „HZS kraje“), Záchraného útvaru HZS ČR (dále jen „ZÚ“), Školního a výcvikového zařízení HZS ČR (dále jen „ŠVZ“), Střední odborné školy požární ochrany a Vyšší odborné školy požární ochrany (dále jen „Škola PO“) a Hasičského útvaru ochrany Pražského hradu (dále jen „HÚOPH“) musí být zajištěna hasičem-instruktorem nebo hlavním instruktorem.
- (2) Na každém HZS kraje, u ZÚ, ve ŠVZ a ve Škole PO je jeden hlavní instruktor.
- (3) Hasič-instruktor se ustavuje na stanicích HZS kraje, v místě dislokace roty ZÚ, v místě dislokace ŠVZ, HÚOPH a Škole PO nejméně v následujícím počtu:
 - a) na každé stanici HZS kraje typu C1 až C3 jeden hasič-instruktor na každou směnu,
 - b) na každé stanici HZS kraje typu P0 až P4 jeden hasič-instruktor,
 - c) v každém místě dislokace roty ZÚ jeden hasič-instruktor,
 - d) v každém místě dislokace ŠVZ jeden hasič-instruktor,
 - e) ve Škole PO jeden hasič-instruktor,
 - f) v HÚOPH jeden hasič-instruktor.

¹⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 41/2017, kterým se vydává Bojový řád jednotek požární ochrany.

- (4) Hlavní instruktor může vykonávat současně také funkci hasiče-instruktora, pokud vykonává službu v místě, kde má být tato funkce zřízena.
- (5) Výběr příslušníků HZS ČR do funkce hasiče-instruktora a hlavního instruktora se provádí na základě odborných předpokladů a na základě dobrovolnosti a zájmu.
- (6) Příslušníky HZS ČR do funkce hasiče-instruktora a hlavního instruktora jmenuje příslušný služební funkcionář po splnění podmínek stanovených v tomto pokynu.
- (7) Odborná příprava hasičů:
- odborná příprava hasičů se člení na základní a pravidelnou odbornou přípravu; základní i pravidelnou odbornou přípravu hasičů provádí hasič-instruktor nebo hlavní instruktor,
 - základní odbornou přípravu hasiči absolvují v rámci Nástupního odborného výcviku ²⁾,
 - obsah a rozsah základní odborné přípravy hasičů je dán učebními osnovami vydanými MV-generálním ředitelstvím HZS ČR (dále jen „generální ředitelství“),
 - obsah a rozsah pravidelné odborné přípravy stanoví zvláštní předpis ³⁾,
 - součástí odborné přípravy mohou být i instrukčně metodická zaměstnání nebo výcvik v problematice vyprošťování.
- (8) Odborná příprava hasičů-instruktorů:
- odborná příprava hasičů-instruktorů se člení na základní a pravidelnou odbornou přípravu; základní i pravidelnou odbornou přípravu hasičů-instruktorů provádí hlavní instruktor,
 - základní odbornou přípravu hasiči-instruktoři absolvují v rámci specializačního kurzu pro instruktory vyprošťování ⁴⁾,
 - obsah a rozsah základní odborné přípravy hasiče-instruktora v rámci specializačního kurzu pro instruktory vyprošťování ⁴⁾ je dán učebními osnovami vydanými generálním ředitelstvím,
 - pravidelnou odbornou přípravu hasičů-instruktorů provádí hlavní instruktor, její obsah a rozsah stanovuje na základě doporučení generálního ředitelství a vzhledem k aktuálním potřebám praxe,
 - součástí odborné přípravy mohou být i instrukčně metodická zaměstnání nebo výcvik v problematice vyprošťování,
- (9) Odborná příprava hlavních instruktorů:
- základní odborná příprava hlavních instruktorů je shodná se základní odbornou přípravou hasičů-instruktorů,
 - pravidelnou odbornou přípravu hlavních instruktorů organizuje generální ředitelství, vzhledem k aktuálním potřebám praxe a má obvykle formu instrukčně metodického zaměstnání nebo výcviku v problematice vyprošťování.

Čl. 4

Odborná příprava jednotek HZS podniků, SDH podniků a SDH obcí

- (1) Minimální obsah a rozsah pravidelné odborné přípravy jednotek HZS podniků, SDH podniků a SDH obcí stanoví zvláštní předpis ⁵⁾.

²⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 49/2020 k odborné způsobilosti příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky.

³⁾ Příloha č. 1 kapitola 6 Pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 4/2021, kterým se stanoví základní zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR.

⁴⁾ Specializační kurz „Instruktor vyprošťování u dopravních nehod“ (I-VDN) nebo předchozí kurz „Vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel“ (VZOHV).

⁵⁾ Příloha č. 1 kapitola 6 a příloha č. 3 kapitola 2 Pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 4/2021.

(2) Pravidelnou odbornou přípravu jednotek HZS podniků, SDH podniků a SDH obcí organizuje velitel jednotky a provádí ji s využitím příslušných dokumentů z oblasti vyprošťování; po dohodě s HZS kraje nebo jinou organizační složkou HZS ČR může zajistit provedení odborné přípravy jednotky PO prostřednictvím hasiče-instruktora. Pravidelnou odbornou přípravu jednotky SDH obce, předurčené k záchranným pracím při silničních dopravních nehodách, organizuje HZS kraje a provádí hasič-instruktor.

(3) U jednotky SDH obce, předurčené k záchranným pracím při silničních dopravních nehodách absolvují určení členové jednotky SDH obce specializační kurz vyprošťování pro jednotky SDH obcí ⁶⁾ a specializační kurz základů zdravotnických znalostí ⁷⁾.

Čl. 5

Kompetence hasiče-instruktora a hlavního instruktora

(1) Hasič-instruktor:

- a) má teoretické a praktické znalosti a dovednosti v oblasti vyprošťování,
- b) absolvoval specializační kurz pro instruktory vyprošťování ⁴⁾,
- c) v oblasti pravidelné odborné přípravy je metodicky veden hlavním instruktorem ⁸⁾ a plní zejména následující úkoly
 1. spolupracuje s velitelem jednotky při organizování a provádění pravidelné odborné přípravy hasičů, (v rámci ŠVZ a Školy PO se podílí zejména na odborné přípravě a výuce v rámci jednotlivých kurzů a předmětů, jejichž obsahem je problematika vyprošťování),
 2. účastní se pravidelné odborné přípravy organizované pro hasiče-instruktory hlavním instruktorem,
 3. aktivně se seznamuje s novými poznatky v oblasti vyprošťování,
- d) v organizačním řízení, v oblasti zajišťování a udržování provozuschopnosti prostředků pro vyprošťování, spolupracuje při plnění úkolů strojní a technické služby zejména v těchto oblastech
 - provádění kontrol prostředků pro vyprošťování,
 - zpracovávání návrhů na vyřazení, doplnění a obnovu prostředků pro vyprošťování,
- e) v operačním řízení se podílí na odborném dohledu nebo činnosti jednotky PO při vyprošťování.

(2) Hlavní instruktor:

- a) má teoretické a praktické znalosti a dovednosti v oblasti vyprošťování,
- b) absolvoval specializační kurz pro instruktory vyprošťování ⁴⁾,
- c) v organizačním řízení plní zejména následující úkoly
 1. spolupracuje s velitelem jednotky při organizování a provádění pravidelné odborné přípravy hasičů-instruktorek,
 2. aktivně se podílí a koordinuje odborné a metodické činnosti v oblasti vyprošťování,
 3. je neopominutelným odborným konzultantem při výběru a nákupu prostředků pro vyprošťování,
 4. podílí se na výběru hasičů-instruktorek a doporučuje je pro zařazení do funkce, případně navrhuje jejich odvolání z funkce,

⁶⁾ Specializační kurz „Vyprošťování u dopravních nehod pro jednotky SDH obcí“ (VDN-SDH) nebo předchozí kurz „Vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel“ (VZOHV).

⁷⁾ Specializační kurz „Základy zdravotnických znalostí pro členy jednotek SDH“ (ZZZ JSDH).

⁸⁾ Hasič-instruktor HÚOPH je v oblasti pravidelné odborné přípravy metodicky veden hlavním instruktorem ŠVZ.

5. účastní se pravidelné odborné přípravy organizované pro hlavní instruktory generálním ředitelstvím,
 6. podílí se na organizaci a provádění specializačních kurzů pro instruktory vyprošťování⁴⁾ v rámci HZS kraje,
 7. účastní se specializačních kurzů pro instruktory vyprošťování⁴⁾, které jsou pořádané jinými HZS krajů a dalšími organizačními složkami HZS ČR jako člen zkušební komise a odborný konzultant,
 8. vede evidenci hasičů-instruktorů,
 9. dle potřeby plní další úkoly spojené s problematikou vyprošťování,
- d) v organizačním řízení, v rámci HZS kraje a ZÚ také
1. vyhodnocuje a analyzuje zásahy, při kterých se provádělo vyprošťování,
 2. podílí se na organizaci součinnostních výcviků se složkami IZS na úrovni kraje v oblasti vyprošťování a účastní se jich,
 3. podílí se na provádění kontrolní činnosti se zaměřením především na úroveň znalostí hasičů a hasičů-instruktorů v oblasti vyprošťování,
 4. podílí se na spolupráci s dalšími HZS krajů v oblasti vyprošťování,
- e) v organizačním řízení, v rámci ŠVZ a Školy PO se také podílí na odborné přípravě v rámci jednotlivých kurzů a předmětů, jejichž obsahem je vyprošťování,
- f) v operačním řízení se podílí na odborném dohledu nebo činnosti jednotky PO při vyprošťování.

Čl. 6

Pracovní skupina „Vyprošťování“

- (1) Pracovní skupina „Vyprošťování“ (dále jen „pracovní skupina“) je poradním orgánem generálního ředitele HZS ČR.
- (2) Členy pracovní skupiny jmenuje generální ředitel HZS ČR na návrh náměstka generálního ředitele HZS ČR pro IZS a operační řízení.
- (3) Členy pracovní skupiny jsou zejména vybraní příslušníci HZS ČR z řad hlavních instruktorů a instruktorů HZS krajů, ZÚ, ŠVZ, HÚOPH, Školy PO a příslušníků generálního ředitelství.
- (4) Pracovní skupina:
 - a) vyhledává nedostatky v oblasti vyprošťování, zjišťuje jejich příčiny a zdroje,
 - b) zpracovává nebo se vyjadřuje k materiálům pro provádění odborné přípravy hasičů a instruktorů,
 - c) zajišťuje a zpracovává program instrukčně metodických zaměstnání, seminářů a výcviku ke zvýšení odborné úrovně členů pracovní skupiny, hlavních instruktorů a hasičů-instruktorů,
 - d) navrhuje zaměření a náplň odborné přípravy v oblasti vyprošťování,
 - e) analyzuje vybrané zásahy z oblasti vyprošťování,
 - f) spolupracuje s externími specialisty a subjekty v České republice i v zahraničí,
 - g) podle potřeby plní další úkoly spojené s problematikou vyprošťování.
- (5) Členové pracovní skupiny, kteří jsou příslušníky HZS ČR, se účastní vybrané odborné přípravy hlavních instruktorů a hasičů-instruktorů.

Čl. 7

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se:

- a) Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 11/2017, k činnosti jednotek požární ochrany při vyprošťování u dopravních nehod,
- b) Čl. XI Pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 32/2018, kterým se mění některé interní akty řízení,
- c) Oprava tiskové chyby uveřejněná ve Sbírce interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR č. 3/2014 ze dne 27. ledna 2014.

Čl. 8

Účinnost

Tento pokyn nabývá účinnosti dnem vydání.

Čj. MV-196291-15/PO-OVL-2020

Generální ředitel HZS ČR
genpor. Ing. Drahoslav Ryba v. r.

Obdrží:

HZS krajů
Záchranný útvar HZS ČR
SOŠ PO a VOŠ PO
MV-generální ředitelství HZS ČR